

ผลงานอาจารย์

รูปแบบงบการเงินและการเปิดเผยข้อมูลของธุรกิจ ใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2514 # 202196

นิพนธ์ต้นฉบับ

รูปแบบงบการเงินและการเปิดเผยข้อมูลของธุรกิจ ใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้

Financial format and Disclosures of Business Firms in Southern Border Provinces.

ผลงานอาจารย์

Key word : งบการเงิน การเปิดเผยข้อมูล

สมแก้ว รุ่งเลิศเกรียงไกร, M.B.A. (Accounting)
รองศาสตราจารย์ ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

พจนีย์ ลัภกิตโร, บธ. บ. (การจัดการทั่วไป)
อาจารย์ ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Abstract

Agency theory explained inter-relation group relating to business organizations. The theory emphasizes the creation of auditing and controlling system for each strategic business via the information system. Financial statement is one of the information systems which reflects firm's operating and financial position. It is essential that financial statement tend to be regulated to data analysis, reporting and disclosure.

Objectives of the study of "Financial Statement and Disclosure" for various firms registered at the provincial department of commerce in five bordering provinces of southern Thailand are (1) investigation into the current form of financial statement, (2) an attempt to itemize transaction to be disclosed and evaluation the level of disclosures, and (3) factors influenced on discloseures. The study was based on 15 accounting standards, which were related to the industries. The data were Financial statements and related data that submitted to five provincial department of commerce offices. Sample sizes are drawn 307 financial statements for five bordering provinces as : Narathiwat 30, Yala 46, Pattani 39 Satun 10, and Songkhla 182 financial statements.

The study results reveals that form of financial statement submitted by the firms performed in line with standards set by Department of Commerce. However disclosure of financial statements undertaken confirmed the itemized transaction of disclosure are partially disclosure and the level of disclosure is in the medium range as compare with accounting standard. The finding revealed the forms of ownership : registered capital, and the debt-equity ratio have some impact on level of disclosure.

บทคัดย่อ

Agency theory เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องในองค์การธุรกิจที่จะสร้างระบบการตรวจสอบ และควบคุมการทำงานของแต่ละกลุ่มโดยผ่านระบบข้อมูล งบการเงินเป็นระบบข้อมูลที่สะท้อนภาพการดำเนินงานของธุรกิจและฐานะของกิจการ ดังนั้นงบการเงินจึงจำเป็นต้องมีข้อกำหนดในการจัดทำข้อมูลการนำเสนอรวมทั้งการเปิดเผยข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการศึกษารูปแบบงบการเงินและการเปิดเผยข้อมูลของกิจการที่จดทะเบียนใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ (1) ทราบถึงรูปแบบของงบการเงินที่จัดทำอยู่ในปัจจุบัน (2) ทราบถึงการเปิดเผยข้อมูลและระดับการการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน และ (3) ทราบถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน มาตรฐานการบัญชีที่นำมาศึกษามีเพียง 15 ฉบับ เนื่องจากมาตรฐานการบัญชีฉบับที่เหลือกล่าวมีความเกี่ยวพันกับกิจการที่ศึกษาข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา คือ งบการเงินที่ยื่นต่อสำนักงานพาณิชย์จังหวัดใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งสิ้น 307 งบการเงิน การสุ่มตัวอย่างงบการเงินกระจายตามจังหวัดต่างๆ ดังนี้ นราธิวาส 30 ยะลา 46 ปัตตานี 39 สตูล 10 และสงขลา 182 งบการเงิน

ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบงบการเงินที่กิจการจัดทำเป็นไปตามข้อกำหนดของกระทรวงพาณิชย์ ส่วนการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของกิจการที่ศึกษา เปิดเผยข้อมูลไม่ครบถ้วนตามมาตรฐานการบัญชีและระดับการเปิดเผยข้อมูลอยู่ในระดับกลาง การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูล พบว่ารูปแบบการจัดตั้งกิจการ จำนวนเงินทุนจดทะเบียน และอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลตามมาตรฐานการบัญชีบางฉบับ

บทนำ

ระบบสารสนเทศมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการดำเนินธุรกิจปัจจุบัน งบการเงินเป็นข้อมูลพื้นฐานที่แสดงสถานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของ กิจการ กลุ่มบุคคลที่สนใจใช้งบการเงินประกอบด้วย เจ้าของฝ่ายจัดการ เจ้าหนี้ หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องพนักงานและลูกค้า ทุกฝ่ายต้องการงบการเงินที่สามารถแสดงข้อมูลเกี่ยวข้องคือการใช้ทรัพยากรทางเศรษฐกิจอย่างถูกต้อง เพื่อจะได้ข้อมูลเป็นฐานในการตัดสินใจที่ ถูกต้องและเหมาะสม (While, Sandhi and Fried, 1994 : 2-3) Agency theory เกี่ยวข้องกับการใช้หลักการควบคุมขององค์การธุรกิจ ความสัมพันธ์ของตัวแทน เกิดขึ้นเมื่อมีการกระจายอำนาจไปยังฝ่ายต่างๆ เพื่อให้สามารถดำเนินงานต่างๆ ในองค์การ ดังนั้นฝ่ายจัดการจะเป็นตัวแทนของเจ้าของฝ่ายจัดการจะสร้างแรงจูงใจให้พนักงานดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ทุกฝ่ายที่ร่วมดำเนินธุรกิจจะมีส่วนร่วมทั้งทางด้านความเสี่ยงและผลตอบแทน อย่างไรก็ตาม การดำเนินธุรกิจของฝ่ายจัดการไม่สามารถติดตามและควบคุมอย่างใกล้ชิดจากฝ่ายเจ้าของหรือผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ ดังนั้นงบการเงินจะเป็นสื่อในการติดต่อ (Merchant and Simon, 1986 : 187-188)

งบการเงิน หมายถึง รายงานที่แสดงข้อมูลที่เป็นผลจากการประกอบธุรกิจของกิจการ ซึ่งประกอบด้วย งบดุล งบกำไรขาดทุน และหมายเหตุประกอบงบการเงิน งบดุลแสดงฐานะของกิจการ ณ วันใดวันหนึ่ง ส่วนงบกำไรขาดทุนแสดงผลการดำเนินงาน ณ งวดเวลาใดเวลาหนึ่ง (Stickney and Weil, 1994 : 8-12) ปัจจุบันแนวคิดเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลให้เพียงพอ เป็นสิ่งจำเป็นของหลักการบัญชี การเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอหมายความว่าผู้ใช้งบการเงินจะต้องได้รับข้อมูลที่สำคัญมากพอที่จะวิเคราะห์ หรือติดตาม งบการเงินอย่างถูกต้อง ดังนั้น การเปิดเผยข้อมูลอยู่ในรูปแบบของงบการเงินและหมายเหตุประกองงบการเงิน จึงเป็นสาระสำคัญ (Meigs, Morich and Johnson, 1994 : 28)

สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยจัดทำมาตรฐานการบัญชีเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของนักบัญชี ทั้งทางด้านการบันทึกและการเปิดเผยข้อมูล จำนวน 31 ฉบับ มาตรฐานการบัญชีดังกล่าวเป็นแนวทางในการวิเคราะห์การเปิดเผยข้อมูล ของธุรกิจใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผมจะผู้วิจัยเลือกมาตรฐานการบัญชีเพียง 15 ฉบับมาเป็นแนวทางวิเคราะห์ เนื่องมาจากมาตรฐานการบัญชีเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับกิจการที่วิเคราะห์

วัตถุประสงค์การวิจัย

โครงการวิจัย รูปแบบงบการเงินการเปิดเผยข้อมูลของธุรกิจใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ทราบถึงรูปแบบของงบการเงินที่จัดทำอยู่ในปัจจุบัน
2. ทราบถึงความแตกต่างของรูปแบบงบการเงินจากมาตรฐานของรูปแบบงบการเงินที่กำหนดโดยกรมทะเบียนการค้า
3. ทราบถึงการเปิดเผยข้อมูลและระดับการการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน
4. ทราบถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน

วิธีการวิจัย

ขั้นตอนการวิจัยประกอบด้วย การเลือกพื้นที่ศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

การเลือกพื้นที่ศึกษา

กำหนดพื้นที่ศึกษา 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย นราธิวาส ยะลา ปัตตานี สตูล และสงขลา เนื่องมาจากทั้งห้าจังหวัดกำหนดอยู่ในกลุ่มจังหวัดในเขตสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ ซึ่งคณะผู้วิจัยต้องการทราบถึงศักยภาพของการจัดเก็บข้อมูลทางการเงินที่มีมาตรฐานอยู่ในระดับใด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ งบการเงินของห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัดที่ กิจการจัดส่งไปยังพาณิชย์จังหวัดของ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ข้อมูลเกี่ยวข้องกับรายงานที่จดทะเบียนธุรกิจในปี 2538 เป็นดังนี้

ลักษณะการจัดตั้งธุรกิจ	จังหวัดชายแดนภาคใต้					รวม
	นราธิวาส	ยะลา	ปัตตานี	สตูล	สงขลา	
บริษัท จำกัด	147	231	137	103	2,330	2,948
ห้างหุ้นส่วน	768	672	411	293	3,481	5,625
รวม	915	903	548	396	5,811	8,573

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัด 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ 2539

คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่าการศึกษาจะมีประโยชน์มากขึ้น ถ้าจะมีการศึกษาในกลุ่มธุรกิจประเภทเดียวกัน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษา คือกลุ่มอุตสาหกรรม การตรวจสอบข้อมูลการจดทะเบียนธุรกิจของอุตสาหกรรม สรุปได้ดังนี้

ลักษณะการจัดตั้งธุรกิจ	จังหวัดชายแดนภาคใต้					รวม
	นราธิวาส	ยะลา	ปัตตานี	สตูล	สงขลา	
บริษัท จำกัด	25	59	49	9	279	421
ห้างหุ้นส่วน	27	37	27	9	131	231
รวม	52	96	76	18	410	652

จากจำนวนประชากร 652 ตัวอย่าง กำหนดให้มีการสุ่มตัวอย่าง จำนวน 350 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 53.68 การกระจายตัวอย่างในแต่ละจังหวัด นำเอาสัดส่วนของการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลเป็นเกณฑ์คณะผู้วิจัยคาดว่าจะจัดเก็บตัวอย่างดังนี้

ลักษณะการจัดตั้งธุรกิจ	จังหวัดชายแดนภาคใต้					รวม
	นราธิวาส	ยะลา	ปัตตานี	สตูล	สงขลา	
บริษัท จำกัด	13	31	26	5	150	225
ห้างหุ้นส่วน	15	20	15	5	70	125
รวม	28	51	41	10	220	350

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย คือ งบการเงิน และรายละเอียดประกอบงบการเงิน ที่อุตสาหกรรมใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ยื่นต่อสำนักงานพาณิชย์จังหวัด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้จัดเก็บข้อมูล จำนวน 307 ตัวอย่าง จากงบการเงินที่อุตสาหกรรมยื่นต่อสำนักงานพาณิชย์จังหวัด ซึ่งจำนวนที่จัดเก็บได้ เป็นร้อยละ 87.7 ของจำนวนที่คาดหวัง (350 ตัวอย่าง)

การกระจายของจำนวนตัวอย่างที่จัดเก็บในแต่ละจังหวัด เป็นดังนี้

ลักษณะการจัดตั้งธุรกิจ	จังหวัดชายแดนภาคใต้					รวม
	นราธิวาส	ยะลา	ปัตตานี	สตูล	สงขลา	
บริษัท จำกัด	12	23	21	5	93	154
ห้างหุ้นส่วน	18	23	18	5	89	153
รวม	30	46	39	10	189	307

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลอยู่ในรูปของอัตราร้อยละ การกำหนดค่าระดับคะแนนของการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน โดยเรียงลำดับคะแนน 1-9 และมีการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้วิธีสถิติแบบไคว สแควร์

การวิเคราะห์ผลการศึกษามาจากการนำงบการเงินที่สุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบกับรูปแบบงบการเงินที่กำหนดตามกฎหมายบัญชี เพื่อพิจารณาความถูกต้องของการนำเสนองบการเงิน นำงบการเงินที่สุ่มตัวอย่างเปรียบเทียบกับมาตรฐานการบัญชี จำนวน 15 ฉบับ เพื่อวิเคราะห์การเปิดเผยข้อมูลทางการเงินเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีในระดับใด และยังนำปัจจัย 3 ประเภท คือ รูปแบบการจัดตั้งกิจการ จำนวนเงินทุนจดทะเบียน และอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนมาวิเคราะห์ผลที่มีต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน

ผลการศึกษา

การนำเสนอผลการศึกษารูปแบบงบการเงิน และการเปิดเผยข้อมูลของธุรกิจ แยกออกเป็น 4 ส่วน คือ (1) รูปแบบงบการเงิน (2) การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน (3) ระดับการเปิดเผยข้อมูลของงบการเงิน และ (4) ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูล ซึ่งผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

รูปแบบงบการเงิน

ผลการศึกษาในเรื่องรูปแบบงบการเงิน พบว่ามีการจัดทำงบการเงินสอดคล้องกับประกาศในบัญชีท้ายกฎกระทรวง ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2519) ให้ไว้ ณ วันที่ 7 ธันวาคม 2519 คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่าประกาศฉบับดังกล่าวมีการเผยแพร่มานาน ทำให้นักบัญชีรู้จักและทำความเข้าใจในรูปแบบได้อย่างชัดเจน จึงนำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน

แนวทางการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินจะถูกกำหนดในมาตรฐานการบัญชี ประเทศไทยมีสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย เป็นผู้จัดทำมาตรฐานการบัญชี ซึ่งยังมีจำนวนไม่เพียงพอตามความต้องการของนักบัญชีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานประกันภัย และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆ เกี่ยวกับการรายงานข้อมูลเพิ่มเติม คณะผู้วิจัยมีความสนใจว่าการเปิดเผยข้อมูลตามมาตรฐานการบัญชีได้ถูกนำมาปฏิบัติมากน้อยเพียงใด

จากการตรวจสอบมาตรฐานการบัญชีจำนวน 31 ฉบับ คณะผู้วิจัยเลือกมาตรฐานที่เกี่ยวกับงบการเงินของอุตสาหกรรมภาคใต้ที่จัดเป็นกลุ่มตัวอย่างเพียง 15 ฉบับ ผลการศึกษาการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินสรุปได้ดังนี้

การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน มาตรฐานการบัญชี	จำนวนตัวอย่าง	จำนวนที่เปิดเผยข้อมูลคิดเป็นร้อย	รายละเอียดการเปิดเผยข้อมูล	
			หัวข้อ	ร้อยละ
ฉบับที่ 1 ข้อสมมติทางการบัญชี	307	-	-	-
ฉบับที่ 2 นโยบายการบัญชี	307	50.5	วิธีการรับรู้รายได้	47.7
			การตีราคาสินค้าคงเหลือ	87.7
			การตีราคาเงินลงทุน	7.6
			การเผื่อหนี้สูญ	3.2
			ค่าเสื่อมราคา	76.1
			สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	0.6
			การแปลงค่าเงินตรา ต่างประเทศ	9.0
			กำไรสะสม	23.2
			ลักษณะรายการ	100.0
ฉบับที่ 3 รายการพิเศษ	6	100.0	จำนวนเงิน	100.0
			ผลทางภาษีที่เกี่ยวข้อง	33.3
			ลักษณะการเปลี่ยนแปลง	100.0
ฉบับที่ 4 การเปลี่ยนแปลงทางบัญชี	2	100.0	เหตุผลการเปลี่ยนแปลง	100.0
			ผลต่องบกำไรขาดทุน	50.0
			ชื่อบัญชี	43.5
ฉบับที่ 5 กำไรต่อหุ้น	161	43.5	จำนวนเงินต่อหุ้น	43.5
			โครงสร้างทุน	100.0
			ชื่อบัญชีและจำนวนเงิน	100.0
ฉบับที่ 6 การรับรู้รายได้	307	96.7	รายละเอียด	56.7
ฉบับที่ 9 การบัญชีสำหรับที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	307	100.0	ชื่อบัญชีและจำนวนเงิน	100.0
			รายละเอียด	81.4
			การเปรียบเทียบระหว่างงวด	7.5
			เงื่อนไขการค้ำประกัน	8.6
			วิธีคิดค่าเสื่อมราคา	44.3
ฉบับที่ 10 การบัญชีค่าเสื่อมราคา	307	100.0	อัตราค่าเสื่อมราคา	50.5
			อายุการใช้งาน	31.9
			จำนวนค่าเสื่อมราคา (บาท)	70.4

การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน มาตรฐานการบัญชี	จำนวนตัวอย่าง	จำนวนที่เปิดเผยข้อมูลคิดเป็นร้อย	รายละเอียดการเปิดเผยข้อมูล	
			หัวข้อ	ร้อยละ
ฉบับที่ 11 หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ	307	1.6	ค่าเสื่อมราคาสะสม (บาท) ราคาทุน ชื่อบัญชีและจำนวนเงิน วิธีประมาณค่าเผื่อหนี้สูญ	26.4 34.9 1.6 0.3
ฉบับที่ 12 การบัญชีสำหรับหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด	3	100.0	ชื่อบัญชีและจำนวนเงิน วิธีประเมินราคา การแบ่งประเภทหลักทรัพย์ เกณฑ์กำไรขาดทุนจากการขายหลักทรัพย์	100.0 100.0 50.0 50.0
ฉบับที่ 13 การเปิดเผยข้อมูลของกิจการที่เกี่ยวข้อง	30	100.0	รายละเอียด จำนวนเงิน การเปิดเผยความสัมพันธ์	100.0 96.7 16.7
ฉบับที่ 16 สินทรัพย์หมุนเวียนและหนี้สินหมุนเวียน	307	100.0	การเรียงลำดับตามสภาพคล่องหรือกำหนดการชำระหนี้ การประเมินราคา	100.0 100.0
ฉบับที่ 17 การบัญชีเกี่ยวกับเงินลงทุน	24	100.0	ชื่อบัญชีและจำนวนเงิน รายได้จากการลงทุน ข้อจำกัด	100.0 100.0 14.3
ฉบับที่ 21 เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในภายหน้าและเหตุการณ์ภายหลังวันที่ในงบการเงิน	307	100.0	ลักษณะเหตุการณ์ ปัจจัยความไม่แน่นอน ประมาณการ	100.0 15.4 69.2
ฉบับที่ 31 สินค้าคงเหลือ	307	100.0	ชื่อบัญชีและจำนวนเงิน รายละเอียดของสินค้า หลักเกณฑ์การตีราคา	100.0 42.3 20.5

ระดับการเปิดเผยข้อมูลของงบการเงิน

การศึกษาระดับการเปิดเผยข้อมูลของงบการเงินต้องการทราบความชัดเจนว่า งบการเงินจะเปิดเผยรายละเอียดตามมาตรฐานการบัญชีแต่ละฉบับมากน้อยเพียงใด ถ้าหากมีการเปิดเผยรายละเอียดอย่างเพียงพอจะทำให้ผู้ใช้งบการเงินมีข้อมูลมากขึ้นในการตัดสินใจ ผลการศึกษา สรุปดังนี้

ระดับการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของธุรกิจใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้

(หน่วย : ร้อยละ)

มาตรฐานการบัญชี	จำนวนตัวอย่าง	คะแนนเต็ม	ระดับการเปิดเผยข้อมูล									
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	รวม
ฉบับที่ 2 นโยบายบัญชี	155	9	42.6	14.8	26.5	12.9	3.2	-	-	-	-	100.0
ฉบับที่ 3 รายการพิเศษ	6	4	50.0	50.0	-	-						100.0
ฉบับที่ 4 การเปลี่ยนแปลงทางบัญชี	2	3	-	50.0	50.0							100.0
ฉบับที่ 5 กำไรต่อหุ้น	70	3	2.9	97.1								100.0
ฉบับที่ 6 การรับรู้รายได้	297	5	2.4	32.3	51.2	14.1	-					100.0
ฉบับที่ 9 การบัญชีสำหรับที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	307	6	4.6	14.3	72.0	7.8	1.3	-				
ฉบับที่ 10 การบัญชีค่าเสื่อมราคา	251	6	15.1	15.1	25.5	28.3	14.7	1.2				100.0
ฉบับที่ 11 หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ	5	3	20.0	60.0	20.0							100.0
ฉบับที่ 12 การบัญชีหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด	3	7	33.3	-	-	-	66.7	-				100.0
ฉบับที่ 13 การเปิดเผยข้อมูลของกิจการที่เกี่ยวข้อง	30	3	-	86.7	13.3							100.0
ฉบับที่ 16 สินทรัพย์หมุนเวียนและหนี้สินหมุนเวียน	307	2	12.5	87.5								100.0
ฉบับที่ 17 การบัญชีเกี่ยวกับลงทุน	24	3	76.2	16.7	4.1							100.0
ฉบับที่ 21 เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในภายหน้าและเหตุการณ์ภายหลังวันที่ในงบการเงิน	13	3	30.8	53.8	15.4							100.0
ฉบับที่ 31 สินค้าคงเหลือ	307	4	1.2	36.0	49.2	13.6						100.0

ปัจจัยที่มีต่อระดับการเปิดเผยข้อมูล

ปัจจัยที่นำมาวิเคราะห์แยกเป็น 3 ประเภท คือ รูปแบบการจัดตั้งกิจการจำนวนเงินทุนจดทะเบียน และอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน เนื่องจากคณะผู้วิจัยมีความเห็นว่าปัจจัยทั้งสามสะท้อนภาพของกลุ่มบุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกิจการ และความเสี่ยงของการเข้ามาเกี่ยวข้องกับการลงทุนในกิจการ

รูปแบบของการจัดตั้งกิจการที่นำมาศึกษามี 2 ลักษณะ คือ ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัด จำนวนเงินทุนจดทะเบียนที่นำมาศึกษาแยกออกเป็น 5 ระดับ คือ น้อยกว่า 1 ล้านบาท, 1-5 ล้านบาท, 5-10 ล้านบาท, 10-15 ล้านบาท และมากกว่า 15 ล้านบาท ส่วนอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนที่นำมาศึกษาแยกออกเป็น 5 ระดับคือ น้อย 20%, 20-30%, 30-40%, 40-50% และมากกว่า 50% ผลการศึกษาสรุปดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน

มาตรฐานการบัญชี	ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูล		
	รูปแบบการจัดตั้งกิจการ	จำนวนเงินทุน	อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน
ฉบับที่ 2 นโยบายบัญชี	ไม่มี	มี	ไม่มี
ฉบับที่ 3 รายการพิเศษ	ไม่สรุปผล	ไม่สรุปผล	ไม่สรุปผล
ฉบับที่ 4 การเปลี่ยนแปลงทางบัญชี	ไม่สรุปผล	ไม่สรุปผล	ไม่สรุปผล
ฉบับที่ 5 กำไรต่อหุ้น	ไม่สรุปผล	ไม่สรุปผล	ไม่สรุปผล
ฉบับที่ 6 การรับรู้รายได้	มี	มี	มี
ฉบับที่ 9 การบัญชีสำหรับที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	มี	มี	มี
ฉบับที่ 10 การบัญชีค่าเสื่อมราคา	มี	ไม่มี	ไม่มี
ฉบับที่ 11 หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ	ไม่สรุปผล	ไม่สรุปผล	ไม่สรุปผล
ฉบับที่ 12 การบัญชีหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด	ไม่สรุปผล	ไม่สรุปผล	ไม่สรุปผล
ฉบับที่ 13 การเปิดเผยข้อมูลของกิจการที่เกี่ยวข้อง	ไม่สรุปผล	ไม่สรุปผล	ไม่สรุปผล
ฉบับที่ 14 สินทรัพย์หมุนเวียนและหนี้สินหมุนเวียน	มี	มี	มี
ฉบับที่ 17 การบัญชีเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์	ไม่สรุปผล	ไม่สรุปผล	ไม่สรุปผล
ฉบับที่ 21 เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในภายหน้าและเหตุการณ์ภายหลังวันที่ในงบการเงิน	ไม่สรุปผล	ไม่สรุปผล	ไม่สรุปผล
ฉบับที่ 31 สินค้าคงเหลือ	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี

หมายเหตุ : คณะผู้วิจัยไม่สรุปผลการศึกษาเนื่องมาจากจำนวนข้อมูลในการวิเคราะห์มีจำนวนน้อย

วิจารณ์ผล

งบการเงินเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มบุคคล การศึกษาในที่นี้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของกิจการและหน่วยงานของรัฐ พบว่าการจัดทำงบการเงินอยู่ในรูปแบบที่รัฐกำหนดขึ้น ประกอบกับข้อกำหนดดังกล่าว มีการประกาศใช้มาตั้งแต่ ปี 2519 เจ้าของกิจการมีความเข้าใจและสามารถจัดทำได้อย่างถูกต้อง

งบการเงินที่เสนอต่อสำนักงานพาณิชย์จังหวัดเป็นงบการเงินชุดเดียวที่นำเสนอเพื่อยื่นภาษีอากรต่อสรรพากรจังหวัด การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน จะมีข้อมูลเท่าที่จำเป็นเพื่อตอบสนองการประเมินผลทางด้านภาษีอากร

ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลทางการเงิน คือ รูปแบบการจัดตั้งกิจการงบเงินทุน และอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนซึ่งปัจจัยทั้ง 3 ประเภท สะท้อนภาพของกลุ่มบุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกิจการ ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยดังกล่าวมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินในบางลักษณะ หัวข้อการศึกษานี้ควรมีการดำเนินการศึกษาต่อไป เพื่อค้นหาข้อสรุปที่ชัดเจน

การศึกษารูปแบบงบการเงินและการเปิดเผยข้อมูลของธุรกิจใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นแนวทางในการนำหลักวิชาการมาประกอบการพิจารณาแนวปฏิบัติที่ได้ดำเนินการอยู่ เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างแนวทางทั้งสอง เป็นการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในระบบข้อมูลทางธุรกิจรวมไปถึงการพิจารณาถึงความน่าเชื่อถือของระบบข้อมูลทางการเงิน

ข้อเสนอแนะ

การศึกษารูปแบบงบการเงินและการเปิดเผยข้อมูลของธุรกิจใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. การศึกษาเรื่องการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินเป็นการศึกษาโดยเน้นทุกรายการที่ปรากฏในงบการเงิน ซึ่งบางรายการอาจจะไม่มีในงบการเงิน ดังนั้น ระดับตัวอย่างในการศึกษาจึงมีความแตกต่างกัน ซึ่งมีผลทำให้การศึกษาในบางมาตรฐานการบัญชีไม่สามารถสรุปผลได้อย่างชัดเจน คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่าการศึกษาในอนาคตอาจเป็นเพียงรายการใดรายการหนึ่ง และเก็บตัวอย่างรายการที่ศึกษาให้มีมากขึ้น เช่น อาจศึกษาเฉพาะรายการพิเศษ การเปลี่ยนแปลงทางบัญชี เป็นต้น

2. ควรทำการศึกษาทางด้านผู้ใช้ข้อมูลจากงบการเงิน เช่น เจ้าของ เจ้าหนี้ นักลงทุน หรือหน่วยงานรัฐ ว่ามีความต้องการให้เปิดเผยข้อมูลในงบการเงินระดับใดเนื่องจากผลการศึกษาพบว่า การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินอยู่ในระดับไม่สูงนัก ประกอบกับปัจจัยทั้งในฐานะเจ้าของกิจการและเจ้าหนี้ ไม่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูล ซึ่งอาจอธิบายได้ว่างบการเงินชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อสนองความต้องการเสนอข้อมูลเพื่อหน่วยงานของรัฐ ถ้าหากมีความจำเป็นจะต้องขอกู้ยืมกิจการอาจจัดทำงบการเงินเพื่อประโยชน์ดังกล่าว

สรุป

การศึกษารูปแบบงบการเงินเป็นการตรวจสอบการนำเสนองบการเงินเป็นไปตามข้อกำหนดตามกฎกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2519) การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินศึกษาเปรียบเทียบกับมาตรฐานการบัญชีที่กำหนดโดยสมาคมนักบัญชีและผู้ตรวจสอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ระดับการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินจะเปิดเผยเท่าที่จำเป็น ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูล ประกอบด้วยรูปแบบการจัดตั้งกิจการจากงบเงินทุนและอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน

เอกสารอ้างอิง

สมแก้ว รุ่งเลิศเกรียงไกร และพจนีย์ ลัภกิตโร. 2540 **รูปแบบงบการเงินและการเปิดเผยข้อมูลใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้.** คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

Clyde P. Stickney and Roman L. Weil 1994. **Financial Accounting** : An Introduction to Concepts Methods and Uses, 7th edition, New York : The Dryden Puss.

Gerald I. White, Ashwinpaul C. Sondhi and Dov Fried. 1994. **The Analysis and the of Financial Stetements,** New York : John Wiley & Son, Inc.

W.A. Merchant and R. Simons 1986. Research and Control in Complex Organization : An Overview. **Journal of Accounting Literature.**

Walter B. Meigs, A. N. Morich and Charles E. Johnson 1994. **Intermediate** Accounting. 8 edition, New York : McGraw-Hill Book Company.